

EDUCATING STUDENTS IN VIETNAMESE UNIVERSITIES ON TRADITIONAL CULTURAL VALUES IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL INTEGRATION

Do Thi Thanh Huong

Thuong Mai University

ROR ID: <https://ror.org/021s58p89>

Email: huong.dtt2@tmu.edu.vn

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0004-1708-1393>

Article History

Received: 06/4/2026

Reviewed: 16/5/2026

Revised: 26/6/2026

Accepted: 08/7/2026

Released: 30/9/2026

DOI: <https://doi.org/10.64223/tvj.e2026.v2.i7.a101>

Abstract:

Educating students on traditional cultural values is a crucial requirement for shaping the political acumen, personality, lifestyle, and social responsibility of high-quality human resources in the context of international integration and digital transformation. However, globalization, the market economy, and the rapid development of digital media are creating multifaceted impacts on students' perceptions, attitudes, and behaviors towards traditional national cultural values. Based on an analysis of the Party's views on building and promoting cultural values, combined with a synthesis of documents and an analysis of educational practices in Vietnamese universities, this article clarifies the role and new requirements of educating students on traditional cultural values in the current period. Therefore, this article proposes several key solutions to improve the effectiveness of traditional cultural values education, including innovating educational content and methods, promoting the role of lecturers and student organizations, strengthening experiential education, applying digital technology, and promoting coordination between schools, families, and society. The research results contribute to supplementing the reference basis for developing cultural values education programs in higher education institutions, meeting the requirements for the comprehensive development of Vietnamese people in the era of integration.

Từ khóa: Value education; Traditional cultural values; Students; University; International integration.

UNESCO FOS: 5801, 5803, 5805, 5909, 6312, 6314, 6316

OECD FORD: 5.03; 5.04; 6.04; 6.06

ISCED-F: 0111; 0113; 0314

JEL: I20; I23; I28; Z10

SDGs: 4; 11; 16; 17

1. Đặt vấn đề

Quá trình hội nhập quốc tế, phát triển kinh tế thị trường và chuyển đổi số đang tạo ra những cơ hội to lớn, đồng thời cũng đặt ra nhiều thách thức đối với việc bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc. Trong bối cảnh đó, sinh viên - lực lượng trí thức trẻ và nguồn nhân lực chất lượng cao trong tương lai - chịu tác động trực tiếp từ sự giao thoa mạnh mẽ giữa các hệ giá trị văn hóa trong nước

và quốc tế. Bên cạnh những ảnh hưởng tích cực của quá trình hội nhập đối với tư duy, tri thức và năng lực sáng tạo, không ít sinh viên có biểu hiện lệch chuẩn về nhận thức và lối sống, như xu hướng đề cao giá trị vật chất, tâm lý sinh ngoại, giảm sút sự quan tâm đối với các giá trị văn hóa truyền thống, thậm chí thờ ơ với lịch sử và bản sắc văn hóa dân tộc. Những biểu hiện này đặt ra yêu cầu cấp thiết phải đổi mới nội dung và phương thức giáo dục giá

trị văn hóa truyền thống trong các cơ sở giáo dục đại học.

Đảng và Nhà nước luôn xác định phát triển con người Việt Nam toàn diện gắn với xây dựng và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc là nhiệm vụ trọng tâm của sự nghiệp phát triển đất nước. Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam nhấn mạnh yêu cầu phát triển con người toàn diện và xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, coi văn hóa là sức mạnh nội sinh và động lực phát triển đất nước. Tiếp đó, Dự thảo các văn kiện trình Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng Cộng sản Việt Nam tiếp tục khẳng định con người là trung tâm, chủ thể, nguồn lực và mục tiêu của sự phát triển; đồng thời xác định phát huy sức mạnh văn hóa và các giá trị con người Việt Nam là nền tảng quan trọng để phát triển đất nước nhanh và bền vững trong kỷ nguyên mới.

Trong hệ thống giáo dục quốc dân, giáo dục đại học không chỉ có chức năng đào tạo nguồn nhân lực trình độ cao mà còn giữ vai trò bồi dưỡng nhân cách, bản lĩnh chính trị, đạo đức nghề nghiệp và trách nhiệm xã hội cho người học. Vì vậy, giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho sinh viên không chỉ góp phần gìn giữ bản sắc văn hóa dân tộc mà còn tạo nền tảng để hình thành những công dân toàn cầu có năng lực hội nhập nhưng vẫn giữ gìn bản sắc Việt Nam.

Mặc dù đã có nhiều công trình nghiên cứu về giáo dục giá trị văn hóa truyền thống và giáo dục đạo đức cho sinh viên, song các nghiên cứu chủ yếu tập trung vào phân tích vai trò hoặc đề xuất giải pháp ở phạm vi chung. Những yêu cầu mới đặt ra từ hội nhập quốc tế, chuyển đổi số và sự biến đổi của môi trường văn hóa hiện nay đòi hỏi phải tiếp tục nghiên cứu, cập nhật và hoàn thiện các giải pháp giáo dục phù hợp với đặc điểm của sinh viên trong bối cảnh mới.

Trên cơ sở đó, bài viết tập trung phân tích vai trò và những yêu cầu mới của giáo dục giá trị văn hóa truyền thống đối với sinh viên các trường đại học Việt Nam trong bối cảnh hội nhập quốc tế; đồng thời đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục giá trị văn hóa truyền thống, góp phần xây dựng nguồn nhân lực có tri thức, bản lĩnh, nhân cách và trách nhiệm xã hội, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn mới.

2. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

2.1. Vai trò của giáo dục giá trị văn hóa truyền thống đối với sinh viên trong bối cảnh hội nhập quốc tế

Quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập quốc tế và chuyển đổi số đang tạo ra những biến đổi sâu sắc trong hệ giá trị xã hội cũng như trong nhận thức, lối sống của thế hệ trẻ. Trong bối cảnh đó, giáo dục giá trị văn hóa truyền thống không chỉ

có ý nghĩa bảo tồn bản sắc dân tộc mà còn góp phần hình thành nền tảng nhân cách, bản lĩnh văn hóa và năng lực thích ứng của sinh viên trước những tác động đa chiều của toàn cầu hóa.

Đối với sinh viên, hệ giá trị văn hóa truyền thống là cơ sở để hình thành thế giới quan, nhân sinh quan và định hướng giá trị cá nhân. Thông qua quá trình giáo dục, các giá trị như lòng yêu nước, tinh thần nhân ái, ý thức cộng đồng, hiếu học, cần cù, sáng tạo, trách nhiệm và nghĩa tình được chuyển hóa thành niềm tin, lý tưởng và chuẩn mực hành vi, góp phần định hướng cách suy nghĩ, ứng xử và lựa chọn của người học trong học tập cũng như trong cuộc sống.

Bên cạnh chức năng định hướng nhận thức, giáo dục giá trị văn hóa truyền thống còn góp phần phát triển nhân cách toàn diện cho sinh viên. Những chuẩn mực đạo đức truyền thống trở thành nền tảng để hình thành lối sống văn minh, tinh thần đoàn kết, ý thức trách nhiệm với cộng đồng và khả năng tự điều chỉnh hành vi trước những tác động tiêu cực của môi trường xã hội. Trong điều kiện kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế, vai trò này càng trở nên quan trọng khi sinh viên thường xuyên tiếp xúc với nhiều hệ giá trị khác nhau và phải đối mặt với nguy cơ lệch chuẩn về nhận thức cũng như hành vi.

Giáo dục giá trị văn hóa truyền thống đồng thời góp phần hình thành năng lực thẩm mỹ và bản lĩnh văn hóa của người học. Việc tiếp cận và thâm thấu các giá trị Chân – Thiện – Mỹ giúp sinh viên phát triển khả năng cảm thụ, đánh giá và lựa chọn những giá trị tích cực trong đời sống, từ đó xây dựng lối sống nhân văn, biết tôn trọng sự khác biệt nhưng vẫn giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc. Đây cũng là nền tảng quan trọng để đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao có năng lực hội nhập nhưng không hòa tan trong quá trình toàn cầu hóa.

Như vậy, giáo dục giá trị văn hóa truyền thống không chỉ hướng đến mục tiêu bảo tồn di sản văn hóa mà còn góp phần xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, có bản lĩnh chính trị, trách nhiệm xã hội và năng lực hội nhập quốc tế, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn mới.

2.2. Những yêu cầu mới đối với giáo dục giá trị văn hóa truyền thống trong các trường đại học

Sinh viên là nhóm xã hội có trình độ học vấn cao, năng động, sáng tạo và có khả năng thích ứng nhanh với những biến đổi của đời sống kinh tế – xã hội. Đồng thời, đây cũng là nhóm chịu ảnh hưởng trực tiếp và mạnh mẽ nhất từ quá trình toàn cầu hóa, chuyển đổi số và sự lan tỏa của các nền tảng truyền thông số. Chính vì vậy, giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho sinh viên cần được đổi mới cả về nội dung và phương thức triển khai nhằm đáp ứng những yêu cầu của bối cảnh phát triển mới.

Thứ nhất, giáo dục giá trị văn hóa truyền thống

phải bảo đảm tính kế thừa nhưng đồng thời đáp ứng yêu cầu phát triển của thời đại.

Giá trị văn hóa truyền thống là nền tảng hình thành bản sắc văn hóa dân tộc và cần tiếp tục được giữ gìn, phát huy trong quá trình phát triển đất nước. Tuy nhiên, việc giáo dục các giá trị này không nên dừng lại ở cách tiếp cận mang tính bảo tồn đơn thuần mà cần đặt trong bối cảnh lịch sử cụ thể và yêu cầu phát triển của xã hội hiện đại.

Nhiều giá trị truyền thống vẫn giữ nguyên ý nghĩa cốt lõi nhưng nội hàm và phương thức biểu hiện cần được bổ sung để phù hợp với điều kiện mới. Chẳng hạn, lòng yêu nước trong giai đoạn hiện nay không chỉ được thể hiện bằng tinh thần bảo vệ độc lập, chủ quyền quốc gia mà còn bằng ý thức học tập, nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp, tuân thủ pháp luật và đóng góp cho sự phát triển bền vững của đất nước. Tương tự, các giá trị như hiếu học, đoàn kết, nhân ái hay trách nhiệm cộng đồng cũng cần được cụ thể hóa trong môi trường học tập, lao động và không gian số.

Do đó, giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cần giúp sinh viên nhận thức đúng giá trị cốt lõi của văn hóa dân tộc, đồng thời hình thành năng lực vận dụng các giá trị ấy vào giải quyết những vấn đề mới của xã hội hiện đại.

Thứ hai, giáo dục giá trị văn hóa truyền thống phải gắn với tiếp thu có chọn lọc tinh hoa văn hóa nhân loại.

Trong điều kiện hội nhập quốc tế, sinh viên có cơ hội tiếp cận nhanh chóng với nhiều nền văn hóa khác nhau thông qua học tập, giao lưu và môi trường số. Đây vừa là điều kiện thuận lợi để mở rộng tri thức, vừa đặt ra nguy cơ tiếp nhận thiếu chọn lọc những yếu tố không phù hợp với truyền thống và điều kiện văn hóa Việt Nam.

Vì vậy, giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cần được triển khai theo hướng hài hòa giữa bảo tồn bản sắc dân tộc và tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại. Điều này không đồng nghĩa với việc phủ nhận các giá trị hiện đại mà hướng tới xây dựng năng lực "chọn lọc văn hóa" cho sinh viên, giúp họ biết tiếp nhận những giá trị tiến bộ của nhân loại trên cơ sở giữ vững bản sắc và lợi ích quốc gia - dân tộc.

Định hướng này cũng phù hợp với quan điểm của Đảng về xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, vừa giàu lòng yêu nước, có trách nhiệm công dân, vừa có tri thức, năng lực sáng tạo và khả năng hội nhập quốc tế.

2.3. Một số biểu hiện hạn chế trong giáo dục giá trị văn hóa truyền thống đối với sinh viên hiện nay

Bên cạnh những kết quả tích cực, công tác giáo dục giá trị văn hóa truyền thống trong các trường đại học vẫn còn bộc lộ những hạn chế nhất định, thể hiện cả ở nhận thức và hành vi của một bộ phận

sinh viên.

Trước hết, dưới tác động của toàn cầu hóa, kinh tế thị trường và truyền thông số, một bộ phận sinh viên tiếp nhận các giá trị văn hóa ngoại lai theo xu hướng thiếu chọn lọc. Thay vì tiếp cận với tinh thần giao lưu và tiếp biến văn hóa, có những sinh viên đã có biểu hiện tuyệt đối hóa các giá trị ngoại nhập, xem nhẹ hoặc đánh giá chưa đúng những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc. Trong một số trường hợp, các yếu tố văn hóa ngoại lai đã được họ coi như là chuẩn mực để định hướng phong cách sống, thẩm mỹ và hành vi ứng xử. Nhà nghiên cứu Vũ Minh Tâm đã viết: "Chủ nghĩa cá nhân vị kỉ đã chi phối một cách không chút nhượng bộ các chuẩn mực thẩm mỹ hiện đại và vứt bỏ một cách không thương tiếc các sắc thái độc đáo, phong phú của văn hóa thẩm mỹ dân tộc" (Trần Văn Giàu, Giá trị tinh thần truyền thống của dân tộc Việt Nam, Nxb. Khoa học xã hội, H, 1980). Những hình tượng nghệ thuật cao đẹp, anh hùng với tình cảm đạo đức thẩm mỹ nhân văn được thể hiện sống động trong các tác phẩm nghệ thuật trong cả quá khứ và hiện tại bị một bộ phận nhỏ sinh viên này lãng quên.

Bên cạnh đó, một bộ phận sinh viên chưa nhận thức đầy đủ ý nghĩa của các giá trị truyền thống trong sự phát triển của cá nhân và xã hội. Tình trạng thiếu quan tâm đến các giá trị gia đình, cộng đồng và văn hóa truyền thống vẫn còn xuất hiện ở nhiều mức độ khác nhau. Một số ít sinh viên có xu hướng đánh giá quá khứ theo góc nhìn phiến diện. Quan điểm này dẫn đến sự đứt gãy trong quá trình tiếp nối các giá trị văn hóa giữa các thế hệ.

Đáng chú ý, những biến đổi trong hệ giá trị còn thể hiện qua một số biểu hiện lệch chuẩn trong lối sống và ứng xử. Tình trạng chạy theo giá trị vật chất, thờ ơ với các vấn đề cộng đồng, giảm sút tinh thần sẻ chia và trách nhiệm xã hội vẫn diễn ra ở một bộ phận sinh viên. Trong môi trường học đường, những biểu hiện như ứng xử thiếu văn hóa, thiếu tôn trọng giảng viên, thờ ơ trước khó khăn của bạn bè hoặc thiếu ý thức tham gia các hoạt động cộng đồng phản ánh những khoảng trống trong giáo dục giá trị.

Những hạn chế nêu trên cho thấy giáo dục giá trị văn hóa truyền thống trong các trường đại học chưa thực sự theo kịp những biến đổi nhanh chóng của môi trường xã hội và không gian số. Đây cũng là cơ sở thực tiễn quan trọng để đề xuất các giải pháp đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho sinh viên trong bối cảnh hội nhập quốc tế hiện nay.

3. Nội dung giáo dục và giải pháp cơ bản giáo dục nâng cao giá trị truyền thống cho sinh viên ở các trường đại học

3.1. Nội dung trọng tâm của giáo dục giá trị truyền thống đối với sinh viên các trường đại học trong bối cảnh hội nhập

Giáo dục giá trị truyền thống cho sinh viên cần được triển khai trên cơ sở kế thừa những giá trị bền vững của văn hóa dân tộc, đồng thời đáp ứng yêu cầu hình thành phẩm chất và năng lực của công dân trong bối cảnh hội nhập quốc tế và chuyển đổi số. Nội dung giáo dục không chỉ hướng tới việc truyền thụ tri thức về truyền thống mà quan trọng hơn là hình thành niềm tin, thái độ và hành vi văn hóa phù hợp cho người học.

Một là, giáo dục ý thức trân trọng, bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa dân tộc.

Di sản văn hóa là kết tinh của lịch sử, trí tuệ và bản sắc dân tộc, đồng thời là nguồn lực quan trọng cho phát triển bền vững. Nghị quyết Trung ương 5 khóa VIII khẳng định: "Di sản văn hóa là tài sản vô giá của cộng đồng dân tộc, là cốt lõi của bản sắc dân tộc, cơ sở để sáng tạo những giá trị mới và giao lưu văn hóa." Quan điểm này tiếp tục được Đảng và Nhà nước nhấn mạnh trong các chiến lược phát triển văn hóa trong thời kỳ mới.

Hiện nay, Việt Nam có nhiều di sản văn hóa vật thể và phi vật thể được UNESCO ghi danh như Quần thể Di tích Cố đô Huế, Hoàng thành Thăng Long, Thành Nhà Hồ, Thánh địa Mỹ Sơn cùng nhiều loại hình di sản văn hóa phi vật thể đặc sắc. Tuy nhiên, việc giáo dục ý nghĩa lịch sử, văn hóa và giá trị nhân văn của các di sản đối với thế hệ trẻ vẫn chưa thực sự tương xứng với tiềm năng. Vì vậy, các cơ sở giáo dục đại học cần tăng cường lồng ghép nội dung giáo dục di sản trong chương trình đào tạo, đồng thời tổ chức các hoạt động trải nghiệm, tham quan thực tế, nghiên cứu thực địa và ứng dụng công nghệ số nhằm giúp sinh viên hiểu sâu hơn giá trị của di sản, từ đó hình thành ý thức bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc trong bối cảnh hội nhập.

Hai là, giáo dục truyền thống biết ơn, hiếu nghĩa và trách nhiệm với cộng đồng.

Lòng biết ơn và truyền thống "uống nước nhớ nguồn" là một trong những giá trị đạo đức cốt lõi của văn hóa Việt Nam. Giáo dục giá trị này không chỉ giới hạn ở việc tri ân tổ tiên, cha mẹ và thầy cô mà còn mở rộng đến sự trân trọng những đóng góp của các thế hệ đi trước đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Đây là nền tảng quan trọng để hình thành ý thức trách nhiệm xã hội, tinh thần nhân ái và lối sống nghĩa tình của sinh viên.

Trong môi trường đại học, nội dung giáo dục cần được gắn với các hoạt động đền ơn đáp nghĩa, tình nguyện vì cộng đồng, chăm sóc các đối tượng chính sách, bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống và tham gia các hoạt động xã hội. Thông qua những trải nghiệm thực tiễn, các giá trị đạo đức truyền thống sẽ được chuyển hóa thành hành vi và trách nhiệm công dân của người học.

Ba là, giáo dục lòng yêu nước, tinh thần nhân ái và ý thức bảo vệ môi trường.

Lòng yêu nước luôn là giá trị cốt lõi trong hệ giá trị truyền thống của dân tộc Việt Nam. Trong bối cảnh hiện nay, lòng yêu nước không chỉ được thể hiện bằng tinh thần sẵn sàng bảo vệ độc lập, chủ quyền quốc gia mà còn được thể hiện thông qua ý thức học tập, nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo, lao động hiệu quả, chấp hành pháp luật và tích cực đóng góp cho sự phát triển của đất nước.

Cùng với đó, giáo dục truyền thống nhân ái cần hướng sinh viên đến lối sống nhân văn, biết sẻ chia, tôn trọng con người và phát huy tinh thần đoàn kết cộng đồng. Đây là những giá trị góp phần xây dựng bản lĩnh văn hóa và năng lực thích ứng trong xã hội hiện đại.

Bên cạnh lòng yêu nước và nhân ái, giáo dục ý thức bảo vệ thiên nhiên và môi trường cần trở thành một nội dung quan trọng của giáo dục giá trị truyền thống. Từ lâu, văn hóa Việt Nam đã đề cao sự hài hòa giữa con người với tự nhiên. Trong điều kiện biến đổi khí hậu và phát triển bền vững trở thành yêu cầu toàn cầu, việc giáo dục sinh viên hình thành ý thức bảo vệ môi trường, sử dụng hợp lý tài nguyên thiên nhiên và thực hành lối sống xanh vừa kế thừa truyền thống dân tộc, vừa đáp ứng yêu cầu phát triển của thời đại.

Bốn là, giáo dục truyền thống hiếu học và tôn sư trọng đạo.

Hiếu học và tôn sư trọng đạo là những giá trị bền vững đã góp phần hình thành truyền thống trọng tri thức của dân tộc Việt Nam. Trong bối cảnh nền kinh tế tri thức và chuyển đổi số, những giá trị này càng có ý nghĩa quan trọng đối với sự phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao.

Giáo dục truyền thống hiếu học không chỉ nhằm khuyến khích sinh viên nỗ lực học tập mà còn hướng tới hình thành năng lực tự học, học tập suốt đời, tư duy đổi mới sáng tạo và tinh thần nghiên cứu khoa học. Đồng thời, giáo dục truyền thống tôn sư trọng đạo góp phần xây dựng văn hóa học đường lành mạnh, củng cố mối quan hệ tôn trọng, hợp tác giữa giảng viên và sinh viên, qua đó tạo dựng môi trường giáo dục nhân văn, hiện đại và giàu bản sắc văn hóa Việt Nam.

3.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục giá trị truyền thống cho sinh viên các trường đại học

Trước những biến đổi của hệ giá trị trong bối cảnh toàn cầu hóa, chuyển đổi số và hội nhập quốc tế, việc giáo dục giá trị truyền thống cho sinh viên cần được triển khai đồng bộ từ cấp độ chính sách đến hoạt động giáo dục trong nhà trường và môi trường xã hội. Trên cơ sở những hạn chế đã phân tích, nghiên cứu đề xuất một số nhóm giải pháp chủ yếu sau đây.

Thứ nhất, hoàn thiện hệ giá trị văn hóa Việt Nam làm cơ sở định hướng giáo dục sinh viên.

Việc xây dựng hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong giai đoạn phát triển mới cần được thực hiện trên cơ sở kết hợp giữa truyền thống dân tộc với yêu cầu của thời đại. Hệ giá trị này phải được nghiên cứu một cách khoa học, phản ánh những giá trị cốt lõi của dân tộc, đồng thời tiếp thu có chọn lọc các giá trị tiên bộ của nhân loại. Đây không chỉ là căn cứ cho việc hoạch định chính sách văn hóa mà còn là nền tảng để xây dựng chương trình giáo dục giá trị truyền thống trong các cơ sở giáo dục đại học. Để bảo đảm tính khả thi, quá trình xây dựng hệ giá trị cần có sự tham gia của các nhà khoa học, nhà quản lý, các cơ sở giáo dục và các tổ chức xã hội nhằm xác lập những chuẩn mực văn hóa phù hợp với yêu cầu phát triển đất nước trong bối cảnh hội nhập quốc tế.

Thứ hai, đổi mới công tác tuyên truyền và giáo dục giá trị truyền thống theo hướng đa dạng, hiện đại và gần gũi với sinh viên.

Sau khi hệ giá trị được xác lập, cần đẩy mạnh tuyên truyền và giáo dục bằng nhiều hình thức linh hoạt nhằm chuyên hóa các giá trị văn hóa thành nhận thức và hành vi của người học. Hoạt động giáo dục không chỉ diễn ra trong nhà trường mà cần được triển khai đồng bộ trong gia đình, cộng đồng và trên môi trường số.

Đối với sinh viên, việc giáo dục cần chuyển từ phương thức truyền thụ một chiều sang các hình thức trải nghiệm, đối thoại, tham quan di sản, hoạt động tình nguyện, sinh hoạt chuyên đề, diễn đàn văn hóa, cuộc thi tìm hiểu lịch sử và bản sắc dân tộc. Đồng thời, cần khai thác hiệu quả các nền tảng truyền thông số và mạng xã hội để lan tỏa những giá trị tích cực, góp phần nâng cao sức hấp dẫn của giáo dục truyền thống đối với thế hệ trẻ.

Thứ ba, chuẩn hóa các giá trị truyền thống thành tiêu chí giáo dục và rèn luyện trong các trường đại học.

Để giáo dục giá trị truyền thống đạt hiệu quả bền vững, các chuẩn mực văn hóa cần được cụ thể hóa thành các quy định, tiêu chí và chuẩn đầu ra trong chương trình đào tạo cũng như hoạt động rèn luyện của sinh viên. Các giá trị như lòng yêu nước, trách nhiệm xã hội, trung thực, nhân ái, tinh thần hiếu học, ý thức thượng tôn pháp luật và văn hóa ứng xử cần được tích hợp vào hệ thống đánh giá kết quả học tập và rèn luyện. Việc chuẩn hóa các giá trị này sẽ tạo cơ sở để hình thành môi trường giáo dục thống nhất, góp phần định hướng hành vi và lối sống của sinh viên theo những chuẩn mực văn hóa tích cực.

Thứ tư, nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các chủ thể tham gia giáo dục giá trị truyền thống.

Hiệu quả giáo dục giá trị truyền thống phụ thuộc hết vào nhận thức của các chủ thể giáo dục. Vì vậy, cần nâng cao nhận thức của đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên, tổ chức đoàn thể, gia đình và

toàn xã hội về vai trò của giáo dục giá trị truyền thống trong xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao.

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế và sự phát triển mạnh mẽ của kinh tế thị trường, cần khắc phục xu hướng xem nhẹ hoặc tuyệt đối hóa các giá trị vật chất, đồng thời tăng cường giáo dục bản lĩnh chính trị, ý thức dân tộc và trách nhiệm công dân cho sinh viên. Khi các lực lượng giáo dục có nhận thức thống nhất sẽ tạo được môi trường thuận lợi để các giá trị truyền thống được hình thành và phát triển một cách bền vững.

Thứ năm, tăng cường sự phối hợp giữa gia đình, nhà trường và các tổ chức xã hội trong giáo dục giá trị truyền thống.

Giáo dục giá trị truyền thống là quá trình lâu dài, đòi hỏi sự tham gia của nhiều chủ thể. Gia đình giữ vai trò nền tảng trong việc hình thành nhân cách; nhà trường là môi trường giáo dục chuyên nghiệp; các tổ chức chính trị - xã hội, đặc biệt là Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên, có vai trò quan trọng trong tổ chức các hoạt động trải nghiệm và giáo dục ngoài giờ học.

Sự phối hợp giữa các chủ thể cần được thực hiện trên cơ sở thống nhất mục tiêu, nội dung và phương pháp giáo dục, tránh tình trạng chồng chéo hoặc thiếu đồng bộ. Đồng thời, cần phát huy vai trò của cộng đồng, doanh nghiệp, bảo tàng, khu di tích lịch sử và các thiết chế văn hóa trong việc tổ chức các hoạt động giáo dục thực tiễn, góp phần giúp sinh viên trải nghiệm và thấm nhuần các giá trị truyền thống.

Thứ sáu, đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực của sinh viên.

Giáo dục giá trị truyền thống cần được đổi mới theo hướng lấy người học làm trung tâm, tăng cường tính trải nghiệm và phát huy vai trò chủ động của sinh viên. Nội dung giáo dục không chỉ giới hạn trong các học phần lý luận mà cần được tích hợp vào các môn học chuyên ngành, hoạt động ngoại khóa, nghiên cứu khoa học, hoạt động tình nguyện và phục vụ cộng đồng.

Bên cạnh đó, cần khai thác hiệu quả công nghệ số, học liệu điện tử, bảo tàng số, không gian văn hóa số và các phương tiện truyền thông hiện đại để nâng cao hiệu quả giáo dục. Đồng thời, phát huy vai trò của Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên và các Câu lạc bộ học thuật, văn hóa trong việc tổ chức các diễn đàn, tọa đàm, cuộc thi và phong trào thi đua nhằm tạo môi trường thực hành, lan tỏa và hiện thực hóa các giá trị truyền thống trong đời sống sinh viên.

4. Kết luận

Giáo dục giá trị truyền thống cho sinh viên các trường đại học là một yêu cầu chiến lược trong quá

trình phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao và xây dựng con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong bối cảnh hội nhập quốc tế và chuyển đổi số. Trong điều kiện hệ giá trị xã hội đang có nhiều biến đổi dưới tác động của kinh tế thị trường, toàn cầu hóa và sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ số, việc giữ gìn, bồi đắp và phát huy các giá trị truyền thống không chỉ góp phần hình thành nhân cách, bản lĩnh và trách nhiệm công dân của sinh viên mà còn tạo nền tảng tinh thần vững chắc cho sự phát triển bền vững của quốc gia.

Trên cơ sở phân tích vai trò của giáo dục giá trị truyền thống, những yêu cầu mới đặt ra trong bối cảnh hội nhập, thực trạng và những biểu hiện hạn chế trong công tác giáo dục hiện nay, bài viết đã đề xuất một số nhóm giải pháp trọng tâm nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục giá trị truyền thống cho sinh viên. Các giải pháp được tiếp cận theo hướng đồng bộ, từ hoàn thiện hệ giá trị văn hóa Việt Nam trong thời kỳ mới, đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục, chuẩn hóa các giá trị truyền thống trong môi trường đại học, đến tăng cường sự phối hợp giữa Gia đình, Nhà trường và Xã hội trong quá trình giáo dục thế hệ trẻ.

Thực tiễn cho thấy, giáo dục giá trị truyền thống chỉ đạt hiệu quả khi được triển khai như một quá trình liên tục, có sự gắn kết giữa giáo dục chính khóa với các hoạt động trải nghiệm, giữa giáo dục trên lớp với giáo dục trong môi trường văn hóa, cộng đồng và không gian số. Đồng thời, cần phát huy vai trò chủ thể của sinh viên trong việc tiếp nhận, thực hành và lan tỏa các giá trị truyền thống, qua đó hình thành bản lĩnh văn hóa, năng lực hội nhập và ý thức trách nhiệm đối với cộng đồng, dân tộc và đất nước.

Những định hướng lớn của Đảng về phát triển văn hóa và con người Việt Nam tại Đại hội XIII và tiếp tục được kế thừa, phát triển trong các Dự thảo Văn kiện Đại hội XIV đã khẳng định yêu cầu phát huy sức mạnh văn hóa, khơi dậy khát vọng phát triển đất nước, xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện và tạo dựng môi trường văn hóa phù hợp với thời đại số. Đây là cơ sở chính trị quan trọng để các cơ sở giáo dục đại học tiếp tục đổi mới công tác giáo dục giá trị truyền thống, góp phần xây dựng thế hệ sinh viên Việt Nam có tri thức, bản lĩnh, nhân cách, ý thức trách nhiệm xã hội và năng lực hội nhập quốc tế, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên phát triển mới của dân tộc.

Tài liệu tham khảo

- Ajzen, I. (1991). *The theory of planned behavior. Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- Banks, J. A. (2016). *Cultural diversity and education: Foundations, curriculum, and teaching* (6th ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315622252>
- Becker, G. S. (1993). *Human Capital* (3rd ed.). University of Chicago Press. <https://press.uchicago.edu/ucp/books/book/chicago/H/bo3684031.html>
- Chiva, R., Alegre, J., & Lapiedra, R. (2007). Measuring organisational learning capability among the workforce. *International Journal of Manpower*, 28(3–4), 224–242. <https://doi.org/10.1108/01437720710755227>
- Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII* (Tập I). Nxb Chính trị Quốc gia Sự thật. <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn>
- Dewey, J. (1916). *Democracy and Education*. Macmillan. <https://www.gutenberg.org/ebooks/852>
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and Crisis*. Norton. <https://archive.org/details/identityyouthcri00erik>
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. Continuum. <https://archive.org/details/pedagogyofoppres00frei>
- Geertz, C. (1973). *The Interpretation of Cultures*. Basic Books. <https://archive.org/details/interpretationof0000geer>
- Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences* (2nd ed.). Sage Publications. <https://doi.org/10.4135/9781452238448>
- Inglehart, R., & Baker, W. E. (2000). Modernization, cultural change, and the persistence of traditional values. *American Sociological Review*, 65(1), 19–51. <https://doi.org/10.2307/2657288>
- Kohlberg, L. (1984). *Essays on Moral Development* (Vol. 2). Harper & Row. <https://archive.org/details/essaysonmoraldev0002kohl>
- Lê Thị Hoài. (2022). Giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho sinh viên trong bối cảnh chuyển đổi số. *Tạp chí Giáo dục*. <https://tapchigiaoduc.moet.gov.vn>
- Ministry of Education and Training (MOET). (2023). *Higher Education Statistics*. <https://moet.gov.vn>
- Moran, G. (2001). *Teaching Religion*. Paulist Press. <https://archive.org>
- Nguyễn Khoa Điềm (Chủ biên). (2001). *Xây dựng*

- và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Nxb Chính trị Quốc gia. <https://thuvienphapluat.vn>
- Nguyễn Hồng Hà. (2021). Giá trị văn hóa truyền thống trong giáo dục đại học Việt Nam hiện nay. *Tạp chí Giáo dục*. <https://tapchigiaoduc.moet.gov.vn>
- Nguyễn Thị Mỹ Lộc. (2018). *Quản lý giáo dục đại học*. Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội. <https://vnu.edu.vn>
- Phạm Minh Hạc. (2011). *Giá trị con người Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa*. Nxb Chính trị Quốc gia. <https://vjol.info.vn>
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone*. Simon & Schuster. <https://archive.org>
- Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Values*. Free Press. <https://archive.org>
- Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values. *Advances in Experimental Social Psychology*, 25, 1–65. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60281-6](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60281-6)
- Sen, A. (1999). *Development as Freedom*. Oxford University Press. <https://archive.org>
- Trần Ngọc Thêm. (2006). *Tìm về bản sắc văn hóa Việt Nam*. Nxb Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh. <https://thuvien.hcmussh.edu.vn>
- Trần Văn Giàu. (1980). *Giá trị tinh thần truyền thống của dân tộc Việt Nam*. Nxb Khoa học Xã hội. <https://vjol.info.vn>
- Trần Quốc Vượng. (2003). *Cơ sở văn hóa Việt Nam*. Nxb Giáo dục. <https://thuvienphapluat.vn>
- UNESCO. (2001). *Universal Declaration on Cultural Diversity*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000127162>
- UNESCO. (2003). *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*. <https://ich.unesco.org>
- UNESCO. (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707>
- World Bank. (2024). *World Development Report 2024: The Middle-Income Trap*. <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2024>

GIÁO DỤC GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC VIỆT NAM TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP QUỐC TẾ

Đỗ Thị Thanh Hương

Trường Đại học Thương mại

ROR ID: <https://ror.org/021s58p89>

Email: huong.dtt2@tmu.edu.vn

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0004-1708-1393>

Lịch sử bài báo

Ngày nhận bài: 06/4/2026

Ngày phản biện: 16/5/2026

Ngày tác giả sửa: 26/6/2026

Ngày duyệt đăng: 08/7/2026

Ngày phát hành: 30/9/2026

DOI: <https://doi.org/10.64223/tvj.e2026.v2.i7.a101>

Tóm tắt:

Giao dục giá trị văn hóa truyền thống cho sinh viên là yêu cầu quan trọng nhằm hình thành bản lĩnh chính trị, nhân cách, lối sống và ý thức trách nhiệm xã hội của nguồn nhân lực chất lượng cao trong bối cảnh hội nhập quốc tế và chuyển đổi số. Tuy nhiên, quá trình toàn cầu hóa, kinh tế thị trường và sự phát triển mạnh mẽ của truyền thông số đang tạo ra nhiều tác động đa chiều đến nhận thức, thái độ và hành vi của sinh viên đối với các giá trị văn hóa truyền thống dân tộc. Trên cơ sở phân tích các quan điểm của Đảng về xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, kết hợp tổng hợp tài liệu và phân tích thực tiễn giáo dục ở các trường đại học Việt Nam, bài viết làm rõ vai trò và những yêu cầu mới của giáo dục giá trị văn hóa truyền thống đối với sinh viên trong giai đoạn hiện nay. Từ đó, bài viết đề xuất một số giải pháp trọng tâm nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục giá trị văn hóa truyền thống, bao gồm đổi mới nội dung và phương pháp giáo dục, phát huy vai trò của giảng viên và các tổ chức đoàn thể, tăng cường giáo dục trải nghiệm, ứng dụng công nghệ số và đẩy mạnh sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội. Kết quả nghiên cứu góp phần bổ sung cơ sở tham khảo cho việc xây dựng các chương trình giáo dục giá trị văn hóa trong các cơ sở giáo dục đại học, đáp ứng yêu cầu phát triển con người Việt Nam toàn diện trong thời kỳ hội nhập.

Từ khóa: Giáo dục giá trị; Giá trị văn hóa truyền thống; Sinh viên; Đại học; Hội nhập quốc tế.

UNESCO FOS: 5801, 5803, 5805, 5909, 6312, 6314, 6316

OECD FORD: 5.03; 5.04; 6.04; 6.06

ISCED-F: 0111; 0113; 0314

JEL: I20; I23; I28; Z10

SDGs: 4; 11; 16; 17